

Huomenna Turku on vihreä

Turun Vihreiden kuntavaaliohjelma 2021
Hyväksytty ehdokaskokouksessa 7.1.

Turun Vihreiden kuntavaaliohjelma pureutuu neljään osa-alueeseen: ilmastonmuutoksen torjuntaan, koulutuksen puolustamiseen, köyhyyden vähentämiseen ja kestäväan talouteen.

Haluamme jättää lapsillemme Turun, joka on maailman edistyksellisin ilmastotaistelija ja jossa arki on kestäväa ja sujuvaa. Kehittyvässä Turussa uskalletaan uudistua ja rakentaa kestäväa kaupunkiympäristöa samalla, kun suojelemme luontoa ja Itämerä. Viihtyisässä kaupungissa jokainen asukas näkee ikkunastaan vihreää luontoa.

Turussa vahvistetaan mahdollisuutta kouluttautua asuinalueesta, taustasta ja tulotasosta riippumatta. Tulevaisuudesta ei leikata, vaan satsataan siihen, että jokainen saa hyvän alun elämään ja oppimiseen. Vihreät haluaa taata mahdollisuuden opiskella monipuolisissa ja laadukkaissa toisen asteen oppilaitoksissa ja kuudessa toisiaan täydentävässä korkeakoulussa. Suomen sivistyspääkaupungissa panostetaan elinikäiseen oppimiseen.

Ihmisten tiukentunut taloustilanne näkyy kunnissa, ja on tyyppillistä, että köyhyys periytyy sukupolvelta toiselle. Köyhyys on monimuotoista. Jokaisen elämässä voi olla tilanteita, joissa omat voimat saattavat ehtyä ja tarvitaan apua. Vaikeuksiin joutuneiden tilannetta tulee luukulta toiselle juokuttamisen sijasta katsoa kokonaisuutena. Varhainen puuttuminen sekä oikea-aikaiset ja matalalla kynnyksellä toimivat asiakaslähtöiset palvelut voivat olla nostamassa köyhydestä. Haluamme tarjota palveluita elämän solmukohtiin ja pitää heikoimmista huolta.

Vihreät haluaa varmistaa kaupunkilaisten äänen kuulumisen päätöksenteossa sekä paikata koronapandemian aiheuttamat tappiot heikentämättä kaupunkilaisten hyvinvointia. Kestävän talouspolitiikan Turussa ei jätetä jälkipolville kohtuutonta inhimillistä, ekologista tai taloudellista velkaa.

1.	Maailman paras ilmastokaupunki on vihreä ja elinvoimainen	2
1.1.	Ilmastonmuutos torjutaan nyt	2
1.2.	Vaalitaan luonnon monimuotoisuutta ja lähiluontoa.....	3
1.3.	Merellinen Turku suojelee Itämerä	3
1.4.	Rakennamme vetovoimaista ja elävää kaupunkia.....	4
1.5.	Liikenne kestäväksi.....	4
2.	Yhdenvertainen oikeus laadukkaaseen koulutukseen	5
2.1.	Varhaiskasvatuksesta hyvä alku oppimiselle.....	5
2.2.	Laadukas ja tasa-arvoinen peruskoulu	5
2.3.	Suomen paras opiskelukaupunki	6
3.	Torjumme köyhyttä ja edistämme hyvinvointia	6
3.1.	Sosiaali- ja terveyspalvelut kaikkien saataville	6
3.2.	Mielenterveys- ja päihdetyö säästävät inhimillisesti ja taloudellisesti.....	7

3.3.	Lasten, nuorten ja lapsiperheiden Turku	8
3.4.	Hyvinvointia kaiken ikää.....	9
3.5.	Kutsuva kaupunki muualta muuttaville	9
3.6.	Elävä kulttuurikaupunki	10
3.7	Liikunnasta hyvinvointia kaikenikäisille	10
4.	Kestävää taloutta, avointa päätöksentekoa	11
4.1.	Kuntatalous kestävästi kuntoon.....	11
4.2.	Parempaa osallisuutta pormestarien Turussa	12
4.3.	Vireää elinkeinotoimintaa ja uutta työtä.....	12

1. Maailman paras ilmastokaupunki on vihreä ja elinvoimainen

1.1. Ilmastonmuutos torjutaan nyt

Turun tavoite on olla hiilineutraali vuonna 2029. Haluamme tehdä Turusta maailman parhaan ilmastokaupungin, joka muuttaa lupaukset kunnianhimoisiksi teoiksi. Olemme jo onnistuneet vähentämään päästöjä tavoitteiden suuntaisesti 35 prosenttia vuoden 1990 tasosta, mutta vauhdin on kiihdyttävä erityisesti liikenteen päästöjen osalta. Turussa pitää siirtyä uusiutuvaan energiaan, kestävään liikenteeseen ja kiertotalouteen. Haluamme tehdä ilmastoystävällisistä valinnoista ihmisille helppoja ja ottaa työhön mukaan kaikki kaupunkilaiset ja yhteisöt.

- Otetaan käyttöön päästöbudjetointi, jossa taloussuunnittelun tavoin seurataan ja vähennetään päästöjä. Ilmastopäästöjen vähentämisen on ohjattava jokaista päätöstä.
- Selvitetään geotermisen energian mahdollisuuksia ja tehdään investointeja päästöttömään kaukolämpöön.
- Luovutaan fossiilisen hiilen energiakäytöstä vuoden 2022 aikana.
- Mahdollistetaan asukkaille ryhtyminen itse uusiutuvan energian pientuottajaksi yhteistyössä Turku Energian kanssa.
- Suojellaan hiilinieluina toimivia metsiä ja puistoja. Rakennetaan tiiviisti mutta viheralueita suojellen.
- Tarjotaan oppilaitoksissa ja kaupungin ruokapalveluissa kasvisruokaa ensisijaisena vaihtoehtona ja lisätään lähi- ja luomuruoan osuutta. Minimoidaan ruokahävikki.
- Varaudutaan ilmastonmuutokseen ja sen riskeihin maankäytössä tulvahuippuja hillitsevällä ja helleaaltoja viilentävällä kaupunkiluonnolla.
- Lisätään päästöttömän liikkumisen osuutta investoimalla raitiotiehen, runkobussilinjastoon sekä kävelyn ja pyöräilyn väyliin.
- Lisätään rakennusten energiatehokkuutta ja vähennetään rakentamisen päästöjä. Käytetään ekologisia, pitkäikäisiä ja kierrätettävissä olevia rakennusmateriaaleja.

1.2. Vaalitaan luonnon monimuotoisuutta ja lähiluontoa

Tiivistyvässä kaupungissa on tärkeää huolehtia vehreydestä. Haluamme säilyttää ja suojella kaupunkiluontoa ja metsiä sekä lisätä uusia viherrakentamisen keinoja, kuten viherkattoja, viherseiniä ja istutusaltaita. Vihreässä Turussa jokainen näkee ikkunastaan vehreyttä ja pääsee liikkumaan lähiluontoon.

- Lisätään kaupunkiluontoa myös uusin viherrakentamisen keinoin. Rakennetaan viherkattoja, viherseiniä, viherkivetystä, istutuksia, kukkivia niittyjä, viihtyisiä pihvoja ja kaupunkipuistoja yhdessä asukkaiden kanssa.
- Tehdään esteettömiä luontoretkikohteita ja oleskelutilaa eri puolille kaupunkia, erityisesti koulujen, päiväkotien sekä vammaisten ja ikäihmisen palvelutalojen lähelle.
- Perustetaan uusi luonnonsuojelualue Mälikkälä-Kuninkojan ikimetsään.
- Otetaan kaikessa rakentamisessa käyttöön kunnianhimoinen siniviherkerroin sekä ekologinen kompensatio ja lisätään puurakentamista.
- Lisätään ja parannetaan palsta- ja laatikkoviljelyn mahdollisuuksia eri puolilla kaupunkia.
- Säilytetään Kupittaa siirtolapuutarha nykyisessä käytössään.
- Pidetään huolta luonnonvaraisten eläinten viherkäytävistä eikä katkaista niitä rakentamisella.

1.3. Merellinen Turku suojelee Itämerä

Turun on toimittava edelläkävijänä Itämeren palauttamiseksi terveeksi. Tätä työtä tehdään alueen maanviljelijöiden ja maa-alueiden omistajien kanssa yhteistyössä. Haluamme tehdä merellisyydestä, puhtaista rannoista ja kestävästä luontomatkoilusta Turun uuden vetovoimatekijän, jonka ansiosta ihmisillä on mahdollisuus kokea Itämeri ja sen monimuotoisuus niin rannoilta, saarilta kuin vesialueilta käsin.

- Edistetään Itämeren kannalta kestäviä viljelytapoja Turun alueella. Poistetaan merestä ja joista fosforia ja typpeä, esimerkiksi fosforia saostamalla, kalastamalla ja ruovikoita niittämällä.
- Lopetetaan ruoppausmassojen läjittäminen mereen.
- Laajennetaan Fölin vesiliikennettä ja tehdään Turun saarista saavutettavampia. Tehdään Ruissalosta paremmin saavutettava joukkoliikenteellä, pyörällä ja jalan.
- Vaelluskalojen elinympäristöihin rakennetaan kutupaikkoja ja puretaan nousuesteitä ja patoja.
- Avataan meren ja joen rantoja kaikkien käyttöön Arkkipiispan asunnosta rautatiesillalle, Turun linnan ympäristössä, sataman alueella ja Hirvensalon sillan ympäristössä.
- Rakennetaan uimarannoille kunnolliset laiturit, suihkut, WC-tilat ja lajittelumahdollisuudet.
- Rakennetaan Aurajokeen kelluva uimala ja hiekkaranta sekä joen yläjuoksulle laitureita, joista pääsee uimaan.

1.4. Rakennamme vetovoimaista ja elävää kaupunkia

Viihtyisät kaupunginosat, saavutettavat lähipalvelut ja vireä keskusta tekevät Turusta ihmisten kaupungin. Haluamme kehittää keskustaa hyväksi asuinympäristöksi ja kokoontumispaikaksi sekä korostaa asuinalueiden hyviä ominaispiirteitä. Haluamme edistää kestäväää, tiivistyvää kaupunkirakennetta hyvien joukkoliikennedyhteyksien varrella, historian kunnioittamista ja mielenkiintoista arkkitehtuuria. Vihreiden Turussa uudet rakennukset ja suojellut historialliset kohteet sommitellaan sopivasti yhteen, ja parkkipaikkojen sijaan kaupunkitilaa varataan oleskelualueiksi.

- Lisätään keskustan viihtyisyyttä lisäämällä kävelykatuja, oleskelualueita, pyöräväyliä, viheralueita, roskiksisia lajittelumahdollisuuksin, leikkipaikkoja ja terasseja.
- Rakennetaan riittävästi sekä eri hintatasojen asuntoja eri alueille niin, että eri alueiden asukkaat eivät joudu eriarvoiseen asemaan keskenään.
- Kehitetään Turun alueita yhdessä asukkaiden kanssa. Korostetaan alueiden omaleimaisia piirteitä ja kehitetään lähiöihin kaupunkikulttuurin keskuksia avaamalla uusia julkisia tiloja asukkaille.
- Säilytetään, suojellaan ja kunnostetaan arvokkaat puutalot.
- Rakennetaan ja korjataan turvallisia rakennuksia pitkällä elinkaarella. Korjataan mieluummin kuin puretaan.
- Lisätään ikäpolvien kontakteja hybridirakentamalla ikäihmisten asumispalveluja ja lasten päiväkotien toimintoja samoihin rakennuksiin ja kortteleihin.
- Tiivistysrakennetaan kaupunkia myös ylöspäin siellä, missä se sopii kaupunkikuvaan. Kannustetaan monipuoliseen rakentamiseen, joka sopii olemassa olevaan rakennuskantaan. Avataan alueen asukkaille enemmän mahdollisuuksia vaikuttaa elinpiiriinsä.
- Vähennetään ääni- ja valosaastetta laskemalla nopeusrajoituksia, käyttämällä automaattivalaistusta ja kieltämällä kirkkaat vilkkuvat mainosvalot. Varmistetaan kuitenkin riittävä katuvalaistus pyöräily- ja kävelyteille turvallisuuden takaamiseksi.

1.5. Liikenne kestäväksi

Päästöttömästä liikenteestä kiittävät asukkaat, terveys ja ilmasto. Vihreässä Turussa kävely, pyöräily, bussit ja sähköpotkulaudat ovat yksityisautoa houkuttelevampi vaihtoehto, mikä varmistetaan poliittisin päätöksin. Esteettömyys ja saavutettavuus on otettava huomioon jokaisessa päätöksessä, jotta jokaisen kaupunkilaisen arki olisi sujuvaa.

- Rakennetaan raitiotie ja sitä täydentävät nopeat ja sujuvat bussien runkolinjat. Käynnistetään raitiotien laajennus. Sähköistetään joukkoliikenne.
- Tuodaan sähköautojen latauspistokkeet jokaisen saataville ja kannustetaan taloyhtiöitä ottamaan käyttöön yhteiskäyttöautoja.
- Rakennetaan kattava pyöräväylästä ja tehdään siitä turvallinen kaikille erottelemalla eri liikkumismuodot omille väylilleen. Yksisuuntaiset pyöräkaistat, pyöräbaanat, oma pyöräilykoordinaattori ja turvalliset pyöräparkit kuuluvat moderniin kaupunkiin.

- Vapautetaan katutilaa parkkipaikoilta muuhun käyttöön.
- Rakentamisen parkkipaikkavaatimuksia autoille vähennetään ja muille kulkuvälineille lisätään. Kannustetaan taloyhtiöitä muuttamaan osa nykyisistä autoille varatuista parkkitiloista tavara- ja sähköpolkupyörien käyttöön.
- Lisätään invapysäköintipaikkoja yksityisen valvonnan alueille.
- Selvitetään joukkoliikenteen solmukohtien liityntäpysäköintipaikkoja.
- Rakennetaan Tunnin juna ja luodaan toimiva lähijunaliikenne Varsinais-Suomessa.
- Tehdään koulujen ympäristö ja koulumatka lähikouluun niin turvalliseksi, että lapsia voidaan kannustaa – ei kieltää – pyöräilemään kouluun jo alaluokilla.
- Siirretään markkinat kävelyn ja pyöräilyn pääväylältä jokirannasta Vanhalle Suurtorille, Tuomiokirkkotorille ja Vähätorille.
- Toteutetaan suunniteltu kävely- ja pyöräilyreitit Hirvensaloon.

2. Yhdenvertainen oikeus laadukkaaseen koulutukseen

2.1. Varhaiskasvatuksesta hyvä alku oppimiselle

Laadukas ja kaikille saavutettava varhaiskasvatus on avainasemassa lasten eriarvoistumisen estämisessä. Varhaiskasvatuksessa opitaan oppimisen ja ihmisten kanssa toimimisen taitoja ammattilaisten johdolla. Varhaiskasvatuksen saatavuus parantaa myös vanhempien mahdollisuuksia ottaa töitä vastaan.

- Huolehditaan, että päivähoitomahdollisuudet ovat lähellä kotia jokaiselle perheelle.
- Otetaan yksityiset päiväkodit täydentäväksi kumppaniksi kunnalliselle päivähoidolle tarpeen mukaan ja valvotaan kummankin laatua.
- Varmistetaan riittävät resurssit erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille ja vahvistetaan vanhempien mahdollisuuksia valita lähipäiväkoti sen tuottajasta riippumatta.
- Säilytetään subjektiivinen päivähoito-oikeus. Edistetään neljän tunnin maksuttoman varhaiskasvatuksen vakinaistamista kaikille perheille.
- Kokeillaan päivähoidossa erilaisia aukioloaikoja ja tuntiperustaisia maksuja tukemaan vuorotyössä olevia vanhempia.
- Huolehditaan varhaiskasvatuksen henkilökunnan riittävästä koulutuksesta kiusaamisen ehkäisyssä ja lasten haasteiden varhaisessa tunnistamisessa.

2.2. Laadukas ja tasa-arvoinen peruskoulu

Perusopetus on suomalaisen menestystarinan kulmakivi. Maailman parhaiten koulutetut opettajat ja henkilökunta tarjoavat jokaiselle lapselle hyvän alun elämään, kunhan heille tarjotaan siihen riittävät resurssit. Kouluverkkosuunnitelma on päivitettävä pikimmiten ja kouluille etsittävä turvalliset ja terveelliset tilat. Sisäilmaongelmat on nyt viimeistään saatava kuriin.

- Koulutuksesta ei leikata. Riittäväillä resursseilla ja mahdollisimman pienillä opetusryhmillä huolehditaan sekä koulun henkilökunnan että oppilaiden jaksamisesta.
- Ennakoidaan koulujen ja päiväkotien tilatarpeet ja ehkäistään ennalta sisäilmaongelmat korjaamalla kosteusvauriot välittömästi ja tarkistamalla ilman laatu säännöllisesti. Järjestetään erityisesti ruotsinkielisten ja muiden erityisen ongelmallisissa tilanteissa olevien oppilaitosten tilat asianmukaisiksi.
- Varataan kouluihin pysyvästi psykologeja, kuraattoreita ja koulunkäynninohjaajia, jotta lasten ja nuorten avun tarpeisiin voidaan vastata jo varhaisessa vaiheessa. Yhtenäistetään ja korjataan henkilökohtaisten avustajien myöntämisen käytännöt.
- Suunnataan lisätukea kouluihin niillä alueilla, joilla perheiden vähävaraisuus tai äidinkieli vaikuttaa koulunkäyntiin.
- Tuetaan koulujen painotusluokkia, kerhotoimintaa ja muuta edullista harrastamista koulupäivän yhteyteen.

2.3. Suomen paras opiskelukaupunki

Turku on elinikäisen oppimisen kaupunki. Yhteistyössä korkeakoulujen ja yritysten kanssa kehitämme kampusalueen ja kaupungin vetovoimaa sekä varmistamme opiskelijoiden ja työpaikkojen kohtaamisen. Sekä toisella asteella että korkea-asteella on huolehdittava opiskelijoiden jaksamisesta ja opintojen ohjauksesta.

- Lisätään mahdollisuutta opiskella ammatillisen koulutuksen ja lukion kursseja ristiin. Tehdään korkeakoulu yhteistyötä kaikissa Turun toisen asteen oppilaitoksissa.
- Tehostetaan Opiskelukaupunki Turku -yhteistyötä ja otetaan opiskelijat aidosti mukaan kampusalueen suunnitteluun.
- Varmistetaan, että kouluissa on riittävästi lähiopetusta sekä opinto-ohjaajien, nuoriso-ohjaajien, kuraattoreiden ja psykologien tukea. Panostetaan erityisesti vähemmistötaustaisten nuorten ohjaamiseen jatkokoulutukseen.
- Tarjotaan nuorille ja opiskelijoille kaupungin kaikilla toimialoilla harjoittelu- ja kesätyöpaikkoja ja vakiinnutetaan kesäyrittäjyyssetelit kesätyöseteleiden rinnalle.
- Tarjotaan opiskelija-alennusta kaupungin palveluista ja tehdään alennuksen hakeminen helpoksi.
- Tarjotaan edullisia ja hyväkuntoisia asuntoja ja tuettuja asuntoja kotimaisille ja kansainvälisille opiskelijoille. Varmistetaan riittävä asuntotarjonta kaavoittamalla opiskelija-asuntoja ja toimimalla yhteistyössä Ylioppilaskyläsäätiön kanssa.
- Parannetaan vapaan sivistystyön oppilaitosten mahdollisuuksia toimia sekä aikuisten täydennys- ja jatkokouluttajina että yhteistyöorganisaatioina lukio- ja ammattiopetuksen kanssa.

3. Torjumme köyhyyttä ja edistämme hyvinvointia

3.1. Sosiaali- ja terveystalvet kaikkien saataville

Sote-uudistuksen jälkeen kaupunki huolehtii asukkaidensa hyvinvoinnista hyvin suunnitelluilla palvelupoluilla ja ennaltaehkäisevillä palveluilla. Laadukkaat sosiaalityön ja lastensuojelun toiminnot helpottavat ihmisten elämää ja niiden turvaaminen luo turvallisuutta kaikille turkulaisille. Estetään vähäosaisuuden periytyminen riittäväillä palveluilla.

- Lisätään sosiaalityöntekijöiden määrää, jotta he voivat tavata asiakkaita useammin kokonaistilanteen kartoittamiseksi.
- Ehkäistään asuntopulaa kohtuuhintaisella asuntotuotannolla vähintään 300 asunnolla vuodessa.
- Poistetaan asunnottomuus rakentamalla erilaisiin tarpeisiin vastaavia tukiasuntoja. Asetetaan kodin saamisen takuu aika alle 29-vuotiaille asunnottomille.
- Tunnistetaan järjestöjen ja muun kolmannen sektorin tekemä työ esimerkiksi työttömien, maahanmuuttajien, pitkäaikaissairaiden, sairaiden läheisten ja yksinäisten tukemisessa. Huolehditaan järjestöjen rahoituksesta ja kehitetään yhteistyötä seurakuntien ja diakoniatyön kanssa.
- Myönnetään harkinnanvaraista toimeentulotukea yksilöllisen tilanteen mukaan. Lisäksi tuetaan liikunta- ja kulttuuripalveluihin sekä vapaan sivistystyön oppilaitosten kursseihin osallistumista.
- Turvataan ruoanjakelua harjoittavien yhteisöjen toiminta ja kehitetään niiden kanssa tehtävää yhteistyötä.
- Laajennetaan paperittomien terveyspalvelutarjontaa.
- Otetaan käyttöön puheentunnistusohjelmia kaikkialla sosiaali- ja terveyspalveluissa.
- Puretaan perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon jonot ja huolehditaan koronan aiheuttamasta hoitovelasta.
- Taataan laadukkaat vammaisten ihmisten terveys-, avustaja- ja asumispalvelut. Parannetaan vammaisten osallisuutta, esimerkiksi järjestämällä vammaispaneelleja ja ottamalla vammaisia ihmisiä mukaan palvelujen suunnitteluun.
- Yksinäisyyden torjunta koko elämänkaaren aikana asetetaan yhdeksi kaupungin keskeiseksi tavoitteeksi, jota toteutetaan yhdessä järjestöjen kanssa etenkin pandemian aikana.

3.2. Mielen terveys- ja päihdetyö säästävät inhimillisesti ja taloudellisesti

Mielen terveys- ja päihdepalveluihin on liian vaikea päästä ja ongelmat ehtivät kasautua ennen kuin hoitoon pääsee. Tämä lisää turhaan inhimillisiä ja taloudellisia kustannuksia. Panostetaan ennaltaehkäiseviin ja matalan kynnyksen palveluihin. Akuuteissa tilanteissa on oltava tarjolla turvallinen paikka ja tuki, jotta asiakasta ei kotiuteta yksin tyhjän päälle ilman jatkosuunnitelmaa. Lisäksi yhteistyö sosiaalipalvelujen, erikoisterveydenhuollon ja päihdetyön kanssa tulee olla sujuvaa. Psykososiaalisia hoitoja ja psykoterapioita on voitava aloittaa terveys- ja sosiaalikeskusten tasolla, kunhan toiminta on erityistason linjaamaa ja tukemaa.

- Edistetään terapiatakuun toteuttamista kuntatasolla.

- Mahdollistetaan mielenterveys- ja päihdeongelmien hoito ja palvelut yhtäaikaaisesti. Selvitetään päihdeongelmien juurisyyt ja tuetaan omaehtoista katkaisuun hakeutumista.
- Lisätään matalan kynnyksen hoitopaikkoja, joihin pääsee nopeasti ensiarvioon.
- Tulevan mielenterveys- ja päihdeyksikön on kerättävä aktiivisesti asiakaspalautetta ja annettava siihen vastapalautetta. Lisätään yksikön yhteyteen matalan kynnyksen tukea itsemurhien ehkäisyyn.
- Koulutetaan henkilökuntaa päihdetyöhön ja riippuvuusongelmien kanssa työskentelemiseen systemaattisten ja näyttöön perustuvien käytäntöjen kautta.
- Otetaan kokemusasiantuntijat mukaan palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen. Otetaan hoitoprosesseissa huomioon myös omaiset ja heidän hyvinvointinsa.
- Panostetaan tiiviisiin ja lyhyisiin terapeutteihin interventioihin yksilöterapian ohella perheterapian ja ryhmäterapian keinoin.
- Huolehditaan henkilökunnan riittävästä mitoituksesta ja heidän jaksamisestaan.

3.3. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden Turku

Kasvavan kaupungin on oltava houkutteleva myös lapsiperheille ja sellaisesta haaveileville. Luodaan kaupunkiin toimiva turvaverkko, jossa lapset, lapsiperheet ja nuoret eivät jää yksin ja tarjotaan toimivia palveluja ja vapaa-ajanviettopaikkoja. Tässä työssä ovat mukana niin järjestöt, sote-palvelut, nuorisopalvelut, kaupunkisuunnittelu kuin liikuntaseurat. Nuorisotyön tavoitteena tulee olla nuorten osallisuuden, hyvinvoinnin ja mahdollisuuksien lisääminen heitä kuullen.

- Panostetaan etsivään nuorisotyöhön ja toteutetaan palvelut saavutettavina.
- Tarjotaan vähemmistötaustaisille ja sateenkaarinuorille turvallisempia tiloja vapaa-ajan viettämiseen.
- Kuullaan laitoshuollossa olevia nuoria heitä koskevissa asioissa.
- Rakennetaan lisää avoimia leikkipaikkoja lähioihin ja myös keskustaan. Pidetään huolta omaehtoiseen liikuntaan kannustavista lähiliikuntapaikoista myös keskustan ulkopuolella, erityisesti lähioissa ja pohjoisessa Turussa.
- Otetaan käyttöön harrastustakuumalli, jossa jokaiselle nuorelle taataan ainakin yksi mielekäs harrastus. Tätä työtä tehdään yhteistyössä kolmannen sektorin, koulujen ja perheiden kanssa.
- Tiivistetään moniammatillista yhteistyötä varhaiskasvatuksen, nuorisopalveluiden, poliisin, harrastusseurojen, mielenterveysammattilaisten, perheiden ja koulujen välillä.
- Puututaan kiusaamiseen ja kouluväkivaltaan luomalla lapsille ja nuorille uusia väyliä kertoa kokemastaan, esimerkiksi kuraattorin tai lastensuojelun WhatsApp-päivystys.
- Vahvistetaan lapsen oikeutta molempiin vanhempiinsa, esimerkiksi mahdollistamalla kaksi osoitetta koulukyydeille. Kulttuuriset käytännöt eivät saa rajoittaa lapsen oikeuksia.

- Kaupungin nuorisotyön helmistä on pidettävä kiinni. Rock Academy, Game Academy, Seikkailupuisto, Cube ja laaja nuorisotoiminta keskustassa ovat turkulaisen nuorisotyön ylöpydenaiheita.
- Huolehditaan perhepalveluiden saatavuudesta matalalla kynnyksellä. Kriisitilanteissa tarjotaan mahdollisuutta kotikäyntiin ja muuhun tukeen.
- Kehitetään erityistä tukea tarvitsevien lasten moniammatillista tukea ja pyritään pitämään samat työntekijät samojen perheiden kanssa. Riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee tarvetta huostaanotoille.

3.4. Hyvinvointia kaiken ikää

Jokaisella on oikeus laadukkaaseen lapsuuteen ja myös vanhuuteen. Muistetaan, että ikääntyneet ovat keskenään hyvin erilaisessa elämäntilanteessa ja fyysisessä kunnossa. Palveluja ja tukea tulee olla tarjolla erilaisiin tilanteisiin ja tarpeisiin. Palvelujen riittävyys ja tarve arvioidaan hoidettavien ja heidän omaistensa kanssa itsemääräämisoikeutta kunnioittaen. Taataan ympärivuorokautisessa laitoshoidossa olevien toiveiden ja tarpeiden kuuleminen heille tärkeiden asioiden, kuten ajankäytön ja ruokavalion, suhteen nykyistä paremmin.

- Jokaisella on oikeus tavata perhettään ja omaisiaan asuinmuodosta riippumatta. Kiinnitetään tähän oikeuteen erityistä huomiota korona-ajan aikana ja jälkeen.
- Parannetaan mahdollisuuksia omatoimiseen asumiseen, esimerkiksi esteettömällä rakentamisella, ja tarjotaan monipuolisia asumisvaihtoehtoja, joissa saa hoitopalveluita eri tarpeisiin.
- Taataan ikäihmisille pääsy ympärivuorokautiseen asumispalveluun kahden kuukauden kuluessa. Lisätään tehostetun palveluasumisen paikkoja.
- Kotihoidon tarpeet ja laatu tulee suunnitella uudelleen siten, että toiminta on järkevää työntekijöille ja laadukasta asiakkaille. Tarpeet on suunniteltava suunnitella omaisten kanssa.
- Taataan omaishoitajille oikeus lakisääteiseen vapaaseen niin, että myös mahdolliset lapset pääsevät tarkoituksenmukaiseen sijaishoitoon. Luodaan väylät seurata omaa jaksamista ja kuullaan molempia hoitosuhteen osapuolia erillisinä yksilöinä.
- Parannetaan kotihoidon ja omaishoitajien tuen resursseja. Liian harvat ja kiireiset tapaamiset heikentävät hoidon laatua ja kuntoisuuden arviointia. Taataan lakisääteiset tuet ja palvelut myös lasten omaishoitajille.
- Taataan arvokas ja ammattitaitoinen saattohoito ja kehitetään sitä kodinomaisemmaksi.

3.5. Kutsuva kaupunki muualta muuttaville

Kasvava Turku toivottaa tervetulleeksi kotimaiset ja ulkomaiset muuttajat ja tukee heidän kotiutumistaan. Muokataan kaupungin palveluita niin, että muualta tulevien on mahdollisimman helppo sopeutua uuteen arkeen ja löytää oma paikkansa työn ja opintojen ohella. Kotouttamistyön tuloksellisuus paranee jatkuvilla, pysyvillä toimintakäytännöillä. Palvelujen tuottajilta on edellyttävä yhteistyötä ja päällekkäisyyksien kartoittamista ja karsimista.

- Valvotaan paremmin kotouttamisen laatua ja tuloksellisuutta. Mahdollistetaan tulkkipalvelut kotouttamisen ja kotoutumisen alkuun.
- Panostetaan arkikielen omaksumiseen, etenkin naisille. Lisätään kielenopetusta ja tarjotaan sitä varhain. Puretaan oppimisen esteitä tarjoamalla lastenhoitoa ja tuomalla koulutus lähelle asuinpaikkoja.
- Tarjotaan mahdollisuuksia ja madalletaan kynnystä osallistua traumaterapiaan.
- Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua uuteen kotikaupunkiin ja sen palveluihin yhteistyössä Fölin sekä paikallisten yritysten ja harrastusseurojen kanssa.
- Käytetään maahanmuuttajien omien yhteisöjen kokemusasiantuntemusta kotoutumisen tukena ja viranomaisien apuna kotouttamistyössä.

3.6. Elävä kulttuurikaupunki

Kulttuuri lisää kaupunkilaisten hyvinvointia, synnyttää luovaa taloutta ja elävöittää kaupunkia. Kulttuuripääkaupungin perinnöstä täytyy huolehtia tukemalla monipuolista taidetta kaupungissa. Vihreä Turku tunnetaan monimuotoisen kulttuuritarjonnan elävän keskuksena, jossa taiteen ja kulttuurin ammattilaisten työskentelylle luodaan hyvät puitteet ja ruohonjuuritason kulttuuritoiminta tuottaa aktiivista kaupunkilaisuutta.

- Syvennetään kaupungin ja kolmannen sektorin kulttuuritoimijoiden yhteistyötä. Huolehditaan, että eri puolilla kaupunkia on kohtuuhintaisia tiloja kulttuuritoiminnan järjestämiseen ja työtiloiksi.
- Turun filharmonisen orkesterin työolot on saatava kuntoon. Edistetään aktiivisesti uuden musiikkitalon rakentamista Turkuun.
- Tuetaan itsenäisiä taiteilijoita ja ryhmiä sekä elävää kaupunkikulttuuria. Tehdään tapahtumien järjestämisestä mahdollisimman helppoa.
- Tarjotaan kaupungin museoissa ilmaisen sisäänpääsyn kampanjoita ja opastuksia teoksiin tutustumiseksi.
- Kehitetään kirjastoja julkisina tiloina ja aktiivisina aluetoimijoina, joissa on mahdollisuus opiskella, työskennellä ja viihtyä. Parannetaan sivukirjastojen aukioloaikoja laajentamalla itsepalvelua.
- Varataan uusissa rakennusprojekteissa prosentti kustannuksista taiteeseen. Varmistetaan kulttuuritapahtumien ja -palvelujen pääsy kaikkialle kaupunkiin.

3.7 Liikunnasta hyvinvointia kaikenikäisille

Liikuntaan laitettu euro maksaa itsensä takaisin. Liikunta kuuluu kaikille ikä- ja väestöryhmille. On tärkeää suunnitella kaupunkiympäristöä liikkumista edistäväksi ja huolehtia siitä, että erilaisilla lajeilla on tilaa liikuntapaikoissa eri alueilla. Aktivoivassa Turussa on helppo liikkua ja iloita liikunnasta. Kulttuurin tavoin liikunta ja urheilu aktivoivat ja elävöittävät kaupunkia.

- Kannustetaan hyötyliikuntaan kattavalla pyöräily- ja ulkoilureittiverkostolla sekä katujen ja koulujen välitunti- ja välituntipaikkojen hyvällä talvikunnossapidolla ja valaistuksella.

- Jatketaan ja tuetaan uusia toimintatapoja ja liikuntaolosuhteita kaikkien ikäryhmien liikunta-aktiivisuuden lisäämiseksi yhdessä liikuntaseurojen kanssa. Selvitetään esimerkiksi Hirvensalon laskettelukeskuksen kesäkäyttöä.
- Huolehditaan maksuttomista liikuntapaikoista, kuten lenkkipoluista, uimarannoista, jääkentistä ja pelikentistä. Rakennetaan lisää skeittiparkkeja, maastopyöräilyreittejä ja ulkoilmakuntosaleja eri puolille kaupunkia.
- Huolehditaan liikuntaseurojen toimintaedellytyksistä tarjoamalla asianmukaisia tiloja harrastamiseen ja tukea toimintaan. Taataan lasten ja nuorten edulliset ja maksuttomat harrastusmahdollisuudet.
- Uusia liikuntapaikkoja suunniteltaessa huolehditaan niiden tarkoituksenmukaisuudesta ja saavutettavuudesta kestävin kulkumuodoin.
- Keskitytään koululiikunnassa kannustamiseen ja erilaisten lajien esittelyyn. Hyödynnetään kolmannen sektorin asiantuntemusta ja välineistöä monipuolisen koululiikunnan mahdollistajana.

4. Kestävää taloutta, avointa päätöksentekoa

4.1. Kuntatalous kestävästi kuntoon

Julkinen talous on vihreille työkalu: keino edistää ihmisten, luonnon ja ympäristön hyvinvointia. Haluamme tehdä talouspolitiikkaa, joka tähtää pitkällä aikavälillä kaupungin talouden tasapainoon. Kaupungin taloudenpito tulee tehdä vastuullisesti ja avoimesti.

- Ennaltaehkäisy on hyvää taloudenpitoa ja inhimillisesti järkevää. Siirretään painopistettä korjaavista palveluista kohti ongelmien ehkäisyä.
- Hidastetaan käyttömenojen kasvuvauhtia rakenteellisilla uudistuksilla ja palvelujen tehostamisella, jotta voimme jatkossakin tarjota palveluita ja huolehtia kaupunkilaisten hyvinvoinnista.
- Toteutetaan elvytystä, ei leikkauksia. Tehdään Turun vetovoimaa kasvattavia, ilmastonmuutosta torjuvia ja turkulaisten hyvinvointia kasvattavia investointeja.
- Nostetaan tarvittaessa veroja, jotta edellytykset jokaisen hyvään elämään voidaan taata.
- Hoidetaan pääosa palvelutuotannosta kustannustehokkaasti kaupungin omana tuotantona. Valvotaan toimintaa sekä omissa että ostetuissa palveluissa läpinäkyvästi.
- Edistetään riittäviä ja reilusti jaettuina valtionosuuksia valtion suuntaan vaikuttamalla.
- Päivitetään hankintastrategia ottamaan ekologinen, eettinen ja sosiaalinen kestävyys huomioon kaupungin julkisissa hankinnoissa. Painotetaan hankintakriteereissä paikallisuutta ja päästöttömyyttä.
- Määritellään sopimusten budjettikehys tarkkaan, jotta ei makseta turhasta. Estetään investointien paisuminen tarkalla suunnittelulla ja yhteisvastuun malleilla.
- Turku julkistaa kaikki ostolaskunsa. Kaupunkilaisilla on oikeus tietää, mihin yhteisiä varoja käytetään.

4.2. Parempaa osallisuutta pormestarien Turussa

Paras kaupunki rakennetaan yhdessä. Haluamme ottaa turkulaiset ja järjestöt mukaan rakentamaan tulevaisuuden Turku. Parannetaan päätöksenteon avoimuutta ja ymmärrettävyyttä, lisätään uusia osallistumismahdollisuuksia ja vahvistetaan demokratiaa samalla, kun Turussa siirrytään pormestarien aikauteen. Yhdessä tekemällä turkulaisten tieto lisääntyy ja päätöksistä tulee laadukkaampia, kun paras paikallistuntemus saadaan päätösten tueksi.

- Lisätään kansalaispaneeleja ja muita keskustelevan demokratian muotoja. Järjestetään eniten puhuttavista aiheista avoimia kuulemisia ja kunnallisia neuvoo-antavia kansanäänestyksiä.
- Huolehditaan osallistuvan budjetoinnin jatkumisesta ja kehitetään asukasbudjetointia vaikuttavammaksi.
- Huolehditaan siitä, että kuulemiset ja kyselyt vaikuttavat aidosti päätöksentekoon. Panostetaan päätöksenteon läpinäkyvyyteen kaikessa ja otetaan poliittisesti valitut päättäjät mukaan alusta lähtien.
- Myönnetään nuorisovaltuuston edustajalle kaupunginvaltuuston lisäksi puheoikeus kaikkiin lautakuntiin ja läsnäolo-oikeus kaupunginhallitukseen.
- Huolehditaan palvelujen saatavuudesta yhden luukun periaatteen mukaisesti ja uudistetaan kaupungin johtamisjärjestelmää asiakasnäkökulmasta lähtien.
- Arvioidaan päätösten vähemmistö-, sukupuoli- ja lapsivaikutuksia.
- Kehitetään kaupungin viestintää selkosuomella. Tarjotaan omakielistä neuvontaa arjen asioissa.
- Parannetaan kuntien omistamien yhtiöiden päätöksenteon avoimuutta ja parannetaan turkulaisten valitsemien päättäjien vaikutusmahdollisuuksia niissä.

4.3. Vireää elinkeinotoimintaa ja uutta työtä

Yrittäjä on kokeilija – sellainen, joka uskaltaa tuoda esiin valtavirrasta poikkeaviaakin ideoita. Vihreässä Turussa elinkeinotoiminta on vireää ja yrittäjiä tuetaan, jotta he voivat kehittää uusia ratkaisuja vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Kasvava kaupunki tarvitsee lisää uusia ja monipuolisia työpaikkoja. Modernisti kehittyvä kaupunki houkuttelee eri alojen yrityksiä ja investointeja sekä tuo asukkaille työtä.

- Lisätään varoja palkkatuetuun työllistymiseen.
- Edistetään vammaisten ja muiden osatyökykyisten ja vaikeasti työllistyvien palkkaamista. Kaupunki toimii itse edelläkävijänä heikommin kieltä osaavien ja työkokeilijoiden palkkaamisessa.
- Luodaan kaupungille uusi, kannustava kokeilukulttuuri. Tarjotaan järjestöille ja yrittäjille tiloja, esimerkiksi väliaikaiskäyttöön kesällä tyhjillään olevia tiloja, joissa toimintaa voi edullisesti aloittaa ja kokeilla.
- Siirrytään työvoimapalveluissa maksamaan vaikuttavuudesta – siitä, että ihmiset työllistyvät. Etsitään aktiivisesti uusia ratkaisumalleja työttömien tilanteen parantamiseksi ja otetaan järjestöt mukaan.

- Turku on Suomen portti maailmalle. Kehitetään Turun satamasta maailman ekologisesti kestävin, elinvoimainen satamakokonaisuus.
- Parannetaan valmistuvien opiskelijoiden mahdollisuuksia jäädä Turkuun töihin tai yrittäjäksi. Tehdään yhteistyötä korkeakoulujen kanssa ja lisätään yrittäjyyden tukea ja kannustimia.
- Tehdään kaupungista vastuullisempi ja houkuttelevampi työnantaja. Hyvinvoivat työntekijät ovat pitkäjänteisesti tehokkaimpia ja motivoituneimpia.
- Mahdollistetaan pienten ja paikallisten toimijoiden osallistuminen kaupungin kilpailutuksiin riittävän pienillä osakokonaisuuksilla ja hankintajärjestelmää selkeyttämällä.